

SOLNA STAD

Sundbybergs
stad

EKERÖ
KOMMUN

2015-02-26

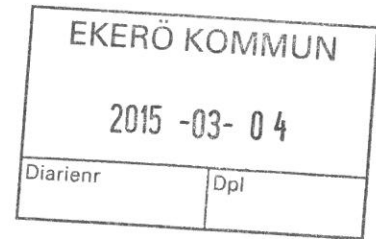
SID 1 (7)

GFN/2015:5

TJÄNSTESKRIVELSE

Socialförvaltningen, Solna stad
Björn Löfholm

Gemensamma familjerättsnämnden för
Solna, Sundbyberg och Ekerö

Årsredovisning och bokslut för gemensamma familjerättsnämnden 2014

Förslag till beslut i gemensamma familjerättsnämnden

Sammanfattning

Efter att ingående kommuner beslutat om att den gemensamma familjerättsnämnden från 2014 skulle utvidgas med Ekerö kommun kom den utvidgade verksamheten igång som planerat den 1 januari.

Antalet ärenden om bl.a. vårdnadsutredningar har fortsatt att öka och följer därmed trenden nationellt.

Den samlade bedömningen är att två av nämndens fem mål inte har uppfyllts, två har uppfyllts och ett har inte kunnat bedömas.

Beslut

Gemensamma familjerättsnämnden godkänner årsredovisning och bokslut för 2014.

Beslutet ska expedieras till:

- Stadsledningsförvaltningen, Solna stad
- Socialnämnden, Ekerö kommun, Box 205, 178 23 Ekerö
- Social- och arbetsmarknadsnämnden, Sundbybergs stad, Östra Madenvägen 4, 172 92 Sundbyberg

Nämndens uppdrag

Familjerätt inom socialtjänsten är en verksamhet som regleras av föräldrabalken och socialtjänstlagen. Den största delen av den verksamhet som bedrivs inom familjerätten är myndighetsutövning. Nämndens målgrupper är i första hand barn och ungdomar samt deras familjer. Nämnden har ansvar för myndighetsutövning och styrs i huvudsak av socialtjänstlagen och föräldrabalken. Sedan 1 oktober 2009 har Solna stad och Sundbyberg stad inrättat en gemensam nämnd för familjerättsverksamhet och från 1 januari 2014 ingår även Ekerö kommun i den gemensamma nämnden. Solna är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i stadens organisation. Familjerättsverksamheten ingår i socialförvaltningen och är en del av förvaltningens barnenhet.

Viktiga händelser

Efter att ingående kommuner beslutat om att den gemensamma familjerättsnämnden från 2014 skulle utvidgas med Ekerö kommun kom den utvidgade verksamheten igång som planerat den 1 januari.

Antalet ärenden om bl.a. vårdnadsutredningar har fortsatt att öka och följer därmed trenden nationellt. Enligt Socialstyrelsens statistik har andelen barn i landet som varit föremål för dessa typer av utredningar varit relativt konstant under åren 2008 - 2013. Däremot visar statistik från domstolsverket att antalet vårdnadstvister mer än fördubblats de senaste tio åren trots att lagen ändrades 2006 med syfte att minska antalet vårdnadstvister i domstol. Orsakerna till denna utveckling är troligtvis flera. Papporna tar större del av sina barns liv även efter en separation och enligt uppgifter blir denna typ av ärenden också mer komplexa. Dessutom kan ökningen av tvister i domstolarna också handla om att lagen ändrades 2006, som gör att föräldrar som kan samarbeta kan dömas att få gemensam vårdnad.

Regeringen har beslutat att den vårdnadsreform som kom år 2006 ska utredas, bl.a. utifrån det ökade antalet vårdnadstvister i landet. Utredningen ska även granska hur reglerna fungerat i praktiken och om barnrättsperspektivet stärkts.

Området för samarbetssamtal har under året utvidgats med frågor om barns försörjning vid separation. Ett utbildningsmaterial har tagits fram av Socialstyrelsen i samråd med Försäkringskassan och Konsumentverket. Socialstyrelsens uppdrag inkluderar även ett informationsmaterial till separerande föräldrar. Foldern publiceras den 1 december 2014 och ska bland annat kunna användas vid samarbetssamtalen.

Socialstyrelsen har i allmänna råd skärpt kompetenskraven på de utredare som handlägger medgivandeutredningar. Dessutom ställs utökade krav på registerkontroller i denna typ av utredningar. Den 1 juli trädde också nya lagbestämmelser i kraft om behörighet för att utföra vissa arbetsuppgifter generellt sett inom socialtjänstens barn- och ungdomsvård.

Nämndens mål

I årsredovisning och bokslut tar stadsledningsförvaltningen huvudansvaret för uppföljningen av stadsövergripande mål och uppdrag utifrån ett antal analysgrupper. Det stadsgemensamma uppföljningsarbetet ersätter nämndens/förvaltningens uppföljning av mål och uppdrag på stadsövergripande nivå. I enlighet med stadens anvisningar kan nämnderna utarbeta kompletterande nämndmål utifrån stadens övergripande mål. Med utgångspunkt från stadens fyra målområden samt stadsövergripande inriktningsmål, effektmål och uppdrag har fem mål tagits fram för den gemensamma familjerättsnämndens verksamhet 2014. Den samlade bedömningen är att två av nämndens fem mål inte har uppfyllts, två har uppfyllts och ett har inte kunnat bedömas.

- **Nämndmål:** *Andelen ärenden som efter samarbetssamtal återaktualiseras för utredning ska minska.*

Måluppfyllelse: Andelen ärenden som återaktualiserats har ökat från 1 procent 2012 till 6 procent 2014. Noteras bör att 2012 ingick endast Solna och Sundbyberg och 2014 ingick även Ekerö i verksamheten. Dessutom bör noteras att de nyckeltal som ligger till grund för redovisning av måluppfyllelse avser perioden januari tom november till skillnad från de verksamhetsmått som redovisas nedan vilka avser helår. Målet bedöms inte som uppfyllt.

- Nämndmål:** *Andelen samarbetsamtal ska öka i relation till antalet vårdnadsutredningar*
Måluppfyllelse: För 2012 var antalet barn där samarbetsamtal startat 164. År 2014 var det 163. 2012 var antalet barn där vårdnadsutredningar etc. startat 25 och år 2014 var det 93, dvs. andelen har ökat från 15 till 60 procent. Noteras bör att 2012 ingick endast Solna och Sundbyberg och 2014 ingick även Ekerö i verksamheten. Dessutom avser de nyckeltal som ligger till grund för redovisning av måluppfyllelse perioden januari tom november. Målet bedöms inte som uppfyllt.
- Nämndmål:** *Andelen brukare som är nöjda med den familjerättsliga verksamheten ska ligga på en hög nivå*
Måluppfyllelse: Inga brukarundersökningar har genomförts och under perioden har inga synpunkter/klagomål registrerats inom verksamheten. Målet bedöms inte för 2014.
- Nämndmål:** *Medarbetarnas engagemang ska öka till minst HME (hållbartmedarbetarengagemang) 74 i 2014 års medarbetarundersökning*
Måluppfyllelse: I 2014 års medarbetarundersökning för hela socialförvaltningen ökade HME till 79. Målet bedöms som uppfyllt.
- Nämndmål:** *Sjukfrånvaron i procent av tillgänglig tid ska för medarbetarna 2014 ligga under 6,0 %*
Måluppfyllelse: För socialsekreterare, förvaltningens dominerande yrkesgrupp, har sjukfrånvaron fortsatt att minska från 5,0 år 2012 till 4,9 år 2013 och nu 4,6 för 2014. Målet bedöms som uppfyllt.

Utmaningar det gångna året

För 2014 lyfte förvaltningen särskilt fram två utmaningar i arbetet med att utveckla den familjerättsliga verksamheten; *utökad gemensam familjerätt* och *utvecklad samverkan*. När det gäller utmaningen med en utökad familjerätt har arbetet med att integrera Ekerö i den befintliga verksamheten fungerat utan svårigheter. Utmaningen att utveckla samverkan har framförallt handlat om att utveckla samarbetet med ingående kommuners barn- och ungdomsvård inom socialtjänsten och att ta fram gemensamma rutiner när familjer är aktuella för utredningar inom respektive verksamhet. Dessutom har kontaktpersoner för verksamheten utsetts på handläggarnivå i ingående kommuner.

De utmaningar som lyftes fram inför 2014 består och bl.a. utifrån de som lyftes fram föregående verksamhetsår är har förvaltningen ställt upp ett antal delvis nya utmaningar inför kommande verksamhetsår som också är gemensamma för hela förvaltningen; *helhetsyn utifrån brukarnas behov, säkrat stöd till barn och föräldrar* och *utvecklat barnperspektiv*.

Ekonomi

Kostnader	2014	2013
Verksamhetens intäkter, tkr	4 033	2 571
Verksamhetens kostnader, tkr	7 653	6 120
Verksamhetens nettokostnader, tkr	3 620	3 549
Budgetavvikelse, tkr	-91	-54

Nämndens nettokostnader är 3,6 mkr vilken innebär ett underskott med 0,1 mkr jämfört med budget. Nämndens kostnader uppgår till 7,6 mkr och intäkterna är 4,0 mkr, fördelat på 2,3 mkr från Sundbyberg och 1,7 mkr från Ekerö. Nämndens nettokostnader är 0,1 mkr högre jämfört med 2013.

Nämnden har inte haft några utgifter för investeringar under 2014.

Köp av huvudverksamhet

Nämnden har ingen upphandlad eller köpt huvudverksamhet.

Verksamhetsmått

Bland de verksamhetsmått som redovisas från förvaltningens verksamhetssystem saknas uppgifter för Ekerö åren 2012 och 2013, dvs. innan den gemensamma familjerättsnämnden utökades med Ekerö kommun från den 1 januari 2014, se vidare bilaga A.

Det saknas som nämnts uppgifter från tidigare år vad gäller Ekerö. Noteras bör också att nyckeltalen i bilaga A avser helår till skillnad från de nyckeltal som ligger till grund för redovisning av måluppfyllelse som avser tiden januari till november. Under 2014 kan det dock konstateras att det för Solnas och Sundbybergs del skett en ökning av antalet barn i familjer som varit aktuella i samarbetsamtal jämfört med 2013. Däremot har det för dessa båda kommuner skett en viss minskning av dessa ärenden jämfört med 2012.

Jämfört med 2013 har antalet barn aktuella för fastställande av faderskap ökat med 11 procent för ingående kommuner förutom Ekerö. Antalet barn aktuella i snabbyttranden och upplysningar till domstol har minskat något. Däremot har antalet barn aktuella i vårdnads-, umgänges- och boendeutredningar mer än fördubblats jämfört med 2013. Även antalet medgivandeutredningar har ökat.

Kvalitetsarbete, verksamhetsutveckling och effektiviseringar

Utökningen av den befintliga verksamheten med Ekerö kommun har bidragit till att ytterligare öka förutsättningarna för en fortsatt positiv utveckling och ge än bättre förutsättningar för verksamheten att möta framtida utmaningar.

Under 2014 har förvaltningen påbörjat en översyn med syftet att ytterligare skärpa de löften som ges i samtliga kvalitetsdeklarationer. Gemensamma familjerättsnämnden har under året beslutat om revidering av den kvalitetsdeklaration som avser familjerätt.

Nämnden har också beslutat om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete i enlighet med de krav som ställs på all socialtjänstverksamhet. Inom ramen för detta arbete pågår inom hela förvaltningen en översyn av samtliga riktlinjer och rutiner. Vissa nya rutiner har utarbetats för uppgifter som ligger inom den familjerättsliga verksamheten.

Socialstyrelsen har gett ut en rapport om kommunernas arbete med umgängesstöd där det konstateras att det finns vissa brister. Utifrån rapportens slutsatser har ett arbete påbörjats med att se över befintlig rutin inom detta område. Inom verksamheten pågår också en översyn av befintliga nyckeltal.

Inga brukarundersökningar har genomförts och redovisats som rör den familjerättsliga verksamheten. Inga synpunkter eller klagomål har registrerats under året som gått och inte heller har det gjorts några rapporter eller anmälningar enligt Lex Sarah som berör nämndens verksamhet.

Mot bakgrund av den ökning som skett när det gäller utredningar gällande vårdnad, boende och umgänge har en kartläggning och en jämförelse av ärendebelastningen med andra kommuner genomförts. Dessutom har ett arbete inletts för att korta väntetiderna i dessa ärenden. Utifrån familjerättens uppföljningsansvar för adopterade barn har även ett utvecklingsarbete påbörjats avseende stödet till de adopterade barn som har särskilda behov och deras familjer.

En av förvaltningens viktigaste framtidsutmaningar inom kvalitets- och verksamhetsutvecklingsområdet är det fortsatta arbetet med att se över och förbättra alla kvalitetsdeklarationer och de löften som där ges. Frågan om att ytterligare förbättra tillgängligheten kommer här att ha en framträdande plats. Dessutom kommer förvaltningen att ägna fortsatt uppmärksamhet åt tillgänglighetsfrågorna samt att säkerställa en effektiv samverkan med stadens gemensamma Kontaktcenter som införs i början av 2015.

Tvärsektoriella frågor

Ökad kunskap i likabehandling och goda exempel från andra kommuner och länder bidrar till att skapa förutsättningar för att utveckla en socialtjänst av god kvalitet med förmåga att ge ett gott bemötande, se individens olika behov och ge rätt insatser. De tvärsektoriella frågorna blir härigenom ett stöd i förvaltningens arbete med att uppnå stadens och nämndens mål.

Likabehandling

I arbetet med likabehandling genomför förvaltningen årligen en dag med nyanställda inriktad på värdegrundsarbete där temat för året var ”Hur öppen är vår arbetsplats för normkritik?” Kunskapsutveckling sker då enskilda medarbetare tar del av utbildningar och seminarier kring diskrimineringsgrunderna. Det kommande året har en utbildning planerats inriktad på familjer med rubriken ”Bland stjärnor och regnbågar formas barn i vår tid”. Det gångna året har det även pågått ett aktivt arbete med våld i nära relationer.

Internationellt

Under det gångna året har förvaltningen tagit emot studiebesök från andra länder, bl.a. har socionomstuderande från Spanien fått information om socialförvaltningens uppdrag och verksamheter. De tvärsektoriella frågorna är ett stöd i förvaltningens arbete att uppnå stadens övergripande mål och båda perspektiven är delar av förvaltningens kvalitetsarbete.

Medarbetare

Under våren genomfördes en medarbetarundersökning i staden. På övergripande nivå visar förvaltningen som helhet goda resultat inom flera områden. Svarsfrekvensen var 93 procent vilket visar på ett stort engagemang bland medarbetarna och ger en bra grund för fortsatt utvecklingsarbete. Hållbart medarbetarengagemang, HME-index, har ökat med 7 punkter och indexvärdet var 79 i den undersökning som genomförts 2014.

Det systematiska arbetet med mål som förvaltningen genomfört har gett resultat. Förvaltningens utvecklingsområden är öppet klimat, feedbackkultur och stresshantering inom gruppen yngre medarbetare. Under hösten hölls fokusgrupper med yngre medarbetare. Resultatet från dessa visar att tillgång till ett närvarande och professionellt stöd hos ledning och kollegor är viktiga byggstenar för att medarbetare ska ha möjlighet att göra ett bra arbete.

Tillsammans med fackliga organisationer har gemensamma lönekriterier tagits fram och använts i löneöversynen under året.

Internkontrollplan

I enlighet med nämndens internkontrollplan har förvaltningen genomfört ett antal kontrollmoment av hur riktlinjer och rutiner följs inom hela socialförvaltningen inkl. den familjerättsliga verksamheten. Dessutom har samtliga befintliga ritlinjer och rutiner setts över och en del nya tagits fram under det gångna året. Kontroller har skett avseende genomförda utredningar som rör vårdnad, boende eller umgänge, vissa stadsgemensamma rutiner, loggningar i verksamhetssystem och larmsystem.

Resultatet av genomförda kontroller har visat på några få förbättringsområden när det gäller vissa stadsgemensamma rutiner för representation och gåvor, jäv vid utbetalningar, internt registrerade utbetalningar samt manuella krediteringar av fakturor. Åtgärder har vidtagits för att säkra att deltagarförteckningar biläggs fakturor för inköpta utbildningar, att momshanteringen i samband med representation är korrekt samt att fakturor attesteras av behörig attestant. Övriga områden som kontrollerats visar att gällande rutiner och riktlinjer följts.

Utifrån genomförda kontroller i enlighet med internkontrollplanen för 2014 visar den samlade bedömningen på en god internkontroll inom nämndens ansvarsområde även om det finns vissa förbättringsområden.

Konkurrensplan

Nämnden har ingen upphandlad verksamhet och därmed heller ingen konkurrensplan att följa upp och redovisa.

Framtida utmaningar och förändringar

För nämndens verksamhet gäller att på olika sätt utveckla arbetet för att möta den ökning som skett inom vissa ärendekategorier. En särskild utmaning blir att korta väntetiderna när det gäller att inleda utredningar gällande vårdnad, boende och umgänge. Det gäller också att leva upp till kraven i den förändrade lagstiftningen om att innehållet i samarbetsamtalen även ska innehålla frågor om barns försörjning vid separation. Utifrån familjerättens uppföljningsansvar för adopterade barn är det också en utmaning att utveckla stödet till de adopterade barn som har särskilda behov och deras familjer.

Den 1 januari 2015 träder förändrade föreskrifter och allmänna råd om dokumentation inom socialtjänsten i kraft. Syftet med den nya författningen är att uppnå en mer enhetlig och väl strukturerad dokumentation som bl.a. kan stödja uppföljning, styrning och förbättringsarbete. Den är också en viktig del i arbetet med att utveckla en nationell informationsstruktur och ett nationellt fackspråk för vård och omsorg.

Ytterligare en utmaning är att kunna behålla och rekrytera kompetent personal till alla nämndens verksamhetsområden samt att anpassa kompetensutveckling och arbetsbelastning till personalens olika behov beroende på var i yrkeslivet man befinner sig.

Under slutet av 2014 har det pågått ett intensivt arbete såväl centralt som ute på förvaltningarna inför att stadens gemensamma kontaktcenter startar sin verksamhet den 15 januari 2015. Med ett gemensamt kontaktcenter ska solnabor och företagare snabbare få svar, råd och vägledning. För att denna verksamhet ska fungera bra krävs att stadens interna arbetssätt utvecklas. Nya rutiner behöver skapas för att ta in frågor och för att utarbeta svar vilket bl.a. ställer krav på effektiv samordning. Kunskapen som byggs upp i dialogen med solnaborna och företagen ska också användas för att utveckla stadens alla verksamheter.

I arbetet med att kunna erbjuda medborgarna i Solna, Sundbyberg och Ekerö en familjerättsverksamhet med god kvalitet har förvaltningen inför 2015 valt att lyfta fram ett antal nya utmaningar. Det gäller att fortsätta arbetet med att utveckla en helhetssyn utifrån brukarnas behov, se till att stödet till barn och unga samt deras familjer säkras och att arbeta för ett utvecklat barnperspektiv.

Ann-Charlotte Fager
Socialchef

Bilaga: Verksamhetsmått – Gemensamma familjerättsnämnden Solna, Sundbyberg och Ekerö, bilaga A

**Verksamhetsmått -
Gemensamma familjerättsnämnden
Solna, Sundbyberg och Ekerö *)**

	2014	2013	2012
Antal barn			
Samarbetssamtal	176	122	174
varav Solna	89	82	112
varav Sundbyberg	54	40	62
varav Ekerö	33	-	-
Snabbyttrande/upplysningar	178	158	104
varav Solna	79	103	60
varav Sundbyberg	71	55	44
varav Ekerö	28	-	-
Vårdnads-, umgänges- och/eller boendeutredning	100	40	29
varav Solna	57	30	11
varav Sundbyberg	28	10	18
varav Ekerö	15	-	-
Medgivandeutredning **)	31	14	13
varav Solna	17	9	5
varav Sundbyberg	11	5	8
varav Ekerö	3	-	-
Fastställande av faderskap/föräldraskap ***)	1 162	927	996
varav Solna	628	567	624
varav Sundbyberg	404	360	372
varav Ekerö	130	-	-
Mottagna adoptivbarn från utlandet	8	4	12
varav Solna	6	3	6
varav Sundbyberg	1	1	6
varav Ekerö	1	-	-

*) Gemensam familjerätt Solna och Sundbyberg from 2009-10-01, med Ekerö fr o m 2014-01-01.

OBS! Ej korrigerat för dubbelräkning om ett barn har flyttat mellan kommunerna.

**) Antalet utredningar (ej antalet barn) - Antal pågående utredningar fr o m 2014, tidigare antal startade

***) Endast de helt klara faderskapen.

Således finns ett antal pågående ej klara faderskapsutredningar per 31/12.

